

Nr 11.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om höjning av tullen på ostron m. m.

(1:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 105 av herrar *Gustavson* och *Mattsson* samt II: 118 av herr *Carlsson* i Bakeröd m. fl. har hemställts, »att riksdagen ville besluta höja införseltullen på ostron till tre kronor per kilogram och belägga andra skaldjur än ostron med en införseltull av en krona per kilogram».

Beträffande motiveringen för det i motionerna framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 118.

Ostron, som finnas upptagna i tulltaxan under nr 18 (statistiskt nr 60), äro för närvarande belagda med en tull av 100 kronor för 100 kilogram efter bruttovikten räknat. Övriga skaldjur, såsom hummer, kräftor, krabbor och räkor samt andra musslor än ostron, falla under tulltaxenr 19 (statistiska nr 61—63) och äro fria från tull.

Bestämmelserna i kungörelsen den 14 mars 1947 (nr 82) angående allmänt importförbud, sådan författningen lyder enligt kungörelsen den 6 februari 1948 (nr 34), gälla för skaldjur av alla slag. Införsel till riket får således icke äga rum med mindre tillstånd därtill meddelas av statens livsmedelskommission.

Uppgifter över den införsel till och utförsel från riket av skaldjur, som förekommit under åren 1939, 1947 och 1948, ha sammanställts i den å sid. 2 intagna tabellen (siffrorna för år 1948 äro endast preliminära).

Av de i tabellen anförda uppgifterna framgår dels att hummer och till statistiskt nr 63 hänförliga skaldjur (räkor och krabbor) utgöra de största importartiklarna inom ifrågavarande grupp, dels ock att beträffande alla slag av skaldjur införseln till Sverige äger rum huvudsakligen från de övriga nordiska länderna. Det är vidare att märka, att kvantitetsciffrorna för importen genomgående äro lägre år 1948 än år 1939. En mindre export av hummer förekommer regelbundet från Sverige till Danmark.

Enligt inhämtade uppgifter äro ostron i Norge belagda med en tull av 1 krona per kilogram, under det att övriga skaldjur äro tullfria. I Danmark gälla följande tullar, nämligen för ostron 30 öre samt för hummer, kräftor

Bihang till riksdagens protokoll 1949. 7 saml. Nr 11.

Ursprungs- respektive förbrukningsländer	Ostron			Hummer			Kräftor			Andra kräftdjur och musslor, ej s.n.		
	stat. nr 60			stat. nr 61			stat. nr 62			stat. nr 63		
	1939	1947	1948	1939	1947	1948	1939	1947	1948	1939	1947	1948
<i>Totala införseln</i> ton	59	17	22	160	111	109	98	39	40	390	293	230
1 000 kr.	117	78	72	402	685	734	309	154	145	417	710	589
Därav från:												
Norge ton	2	1	—	160	111	109	8	—	—	384	292	229
1 000 kr.	5	3	—	401	685	731	17	—	—	409	708	587
Danmark ton	2	5	16	—	—	0.3	—	—	—	4	0.5	0.3
1 000 kr.	6	18	46	—	—	2	—	—	—	6	1	1
Finland ton	—	—	—	—	—	—	80	39	40	—	—	—
1 000 kr.	—	—	—	—	—	—	261	154	145	—	—	—
Nederländerna ton	50	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1 000 kr.	100	31	21	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Totala utförseln</i> ton	0.1	—	—	27	11	13	—	—	—	37	4	1
1 000 kr.	1	—	—	57	92	109	—	—	—	55	21	4
Därav till:												
Norge ton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
1 000 kr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Danmark ton	—	—	—	23	10	12	—	—	—	—	—	—
1 000 kr.	—	—	—	39	87	108	—	—	—	—	—	—
Storbritannien ton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	—	—
1 000 kr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	—
Schweiz ton	—	—	—	—	1	0.1	—	—	—	—	4	1
1 000 kr.	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	21	4

och räkor 1 krona per kilogram; andra musslor än ostron äro fria från tull. De finska tullsatserna utgöra för ostron och andra musslor 135 mark och för övriga skaldjur 360 mark per kilogram.

I de föreliggande *motionerna* har anförts i huvudsak följande. Skaldjursfiske bedrevs i förhållandevis stor omfattning på västkusten. Detta slag av fiske representerade ganska stora värden och gäve skärgårdsbefolkningen ett välbehövt inkomsttillskott. Avsättningen av fångsten av skaldjur försvårades emellertid i hög grad genom import. Då utlandet infört tullskydd för fångster av nämnda slag, vore export under vanliga förhållanden icke tänkbar. Det kunde därför knappast anses riktigt, att svenska staten icke lämnade motsvarande skydd. Frågan om tullskydd för skaldjursfisket hade vid upprepade tillfällen och senast år 1947 varit föremål för riksdagens övervägande. Vad ostronfisket anginge hade detta på vissa håll, exempelvis i norra Bohuslän, ökat under senare år, men importen gjorde ostronfångsterna svårsålda. Ett tullskydd av 1 krona per kilogram hade visat sig vara i hög grad otillräckligt, och priset på ostron hade sjunkit med över 50 procent. Det stöd åt skaldjursfisket, som bevillningsutskottet vid 1947 års riksdag ställde i utsikt, hade hittills uteblivit. Om man införde import-

reglering för ostron och vid import mot licens kraftigt höjde tullen på denna vara samt införde en med andra länders jämförlig tull på övriga skaldjur, skulle det säkert bidra till att göra skaldjursfisket mera lönsamt. Då ostron vore ett lyxbetonat födoämne, som saknade betydelse för folkhushållet, behövde man icke tveka inför en tullhöjning.

Utskottet har i anledning av motionerna under hand inhämtat yttranden från *fiskeristyrelsen* och *statens livsmedelskommission*. Till utskottet har därjämte inkommit en skrift i ämnet från *Stockholms vill- & laxhandlare-förening*.

Fiskeristyrelsen har i sitt yttrande anfört, bland annat, att de för ostronen mindre gynnsamma hydrografiska förhållandena vid våra kuster gjorde det osannolikt, att ostronfisket i en framtid skulle kunna nå någon större utveckling i vårt land. Enligt tillgängliga statistiska uppgifter hade hela ostronfångsten uppgått år 1946 till 550 kilogram och år 1947 till 3 590 kilogram med ett värde av 7 162 kronor. Med den restriktiva importpolitik, som fördes, kunde importen av ostron under den närmaste tiden förväntas bli obetydlig. Skydd för ostronfisket erhöles sålunda utan tullhöjning, och styrelsen ville därför icke för närvarande förorda en dylik höjning.

Nordhavsräka, hummer, krabba, havskräfta och flodkräfta utgjorde våra i ekonomiskt avseende viktigaste skaldjur. Under åren 1938, 1946 och 1947 hade fångsterna av nordhavsräka, hummer, krabba och havskräfta inom Göteborgs och Bohus län uppgått till följande kvantiteter med här nedan angivna värden:

Å r	N o r d h a v s r ä k a			H u m m e r		
	kg	kr.	öre/kg	kg	kr.	öre/kg
1938	920 032	1 028 923	112	194 547	490 731	252
1946	794 952	3 006 751	378	194 916	1 142 657	586
1947	791 252	3 122 065	394	181 641	1 242 042	683

Å r	K r a b b a			H a v s k r ä f t a		
	kg	kr.	öre/kg	kg	kr.	öre/kg
1938 ..	65 461	63 066	96	365 150	110 704	30
1946 ..	105 000	163 000	155	581 176	474 887	83
1947 ..	120 000	240 000	200	343 280	389 410	113

För en ganska stor del av Bohusläns fiskare spelade räkfisket en betydande roll. Företagna undersökningar hade emellertid visat, att beståndet av nordhavsräka i våra farvatten numera genom fisket beskattades så hårt, att någon väsentlig ökning av fisket knappast vore möjlig. Hummerfisket utgjorde ofta en viktig inkomstkälla för äldre personer, som icke längre kunde del-

taga i det mer ansträngande högsjöfisket. En ökad beskattning av hummerbeståndet skulle dock kunna leda till ödeläggelse av stammen. Kräfftisket hade tidigare varit av utomordentligt stor betydelse i södra och mellersta delarna av landet. Genom den s. k. kräftpesten hade emellertid stora och värdefulla kräftfiskevatten avhärjats. På vissa håll vore dock kräftfisket alltjämt av mycket stor vikt, och det bedreves säkerligen i allmänhet så intensivt, som kräfttillgången tillåte. Vårt eget fiske kunde dock numera icke tillfredsställa den efterfrågan på kräftor, som förekomme.

Fiskeristyrelsen har vidare framhållit, att föreliggande uppgifter om förstahandspriser utvisade en stegring från år 1938 till år 1947 för nordhavsräka med 252 procent, för hummer med 171 procent, för krabba med något över 100 procent, för havskräfta med 277 procent och för flodkräfta med omkring 150 procent. I anslutning härtill har styrelsen uttalat, att mycket få av fiskets produkter företett en så stark stegring av förstahandspriset sedan år 1938 som skaldjuren. Skulle prisutvecklingen framdeles visa en mindre gynnsam utveckling, torde det i fråga om räkor vara möjligt att reglera priset med stöd av förordningen den 17 juni 1948 (nr 311) om viss reglering av handeln med fisk m. m.

Styrelsen har slutligen erinrat om de internationella förhandlingar rörande tullfrågor, som förestå, och förklarat sig vilja avstyrka det i motionerna framförda förslaget, i vad detsamma avser införande av tull å andra skaldjur än ostron. En ledamot av styrelsen har emellertid anmält skiljaktig mening beträffande motiveringen och uttalat följande:

»Att jag kunnat ansluta mig till fiskeristyrelsens flertal i avstyrkandet av föreliggande motioner beror uteslutande på hänsyn till de i styrelsens utlåtande avslutningsvis omnämnda internationella tullförhandlingarna, vilkas resultat såsom styrelsen påpekat böra avvaktas innan ställning tages till de i motionerna framförda yrkandena.

Vad styrelsens majoritet anfört beträffande *priserna* å skaldjur kan efter min mening ej tagas till intäkt för ett avstyrkande, i varje fall icke såvitt fråga är om nordhavsräka, krabba, hummer och havskräfta. Priserna på dessa skaldjur variera avsevärt på olika platser och vid olika tillfällen och kunna stundom vara ganska låga. Flera av ifrågavarande skaldjursarter torde vara att hänföra till lyxvaror, och med hänsyn härtill kan prisfrågan ej tillmätas någon avgörande betydelse för ståndpunktstagandet till motionernas krav på tullhöjning.»

Statens livsmedelskommission har framhållit, att det i mars år 1947 införda allmänna importförbudet indirekt — åtminstone beträffande hummer, räka och krabba — hade kommit att verka som ett prisstöd för fisket därigenom, att importen måst hållas inom ramen för av valutaskäl snävt tilltagna kontingenter i handelsavtal och möjligheterna att möta en prisstegring på de inhemska varorna genom import sålunda varit begränsade. Den markanta prishöjning, som de senaste åren kunnat konstateras för dessa slag av skaldjur, finge delvis tillskrivas importregleringen. I fråga

om räkor kunde de höga priserna i viss mån förklaras även av fiskarens egen åtgärd att vid tendens till prisfall tillgripa frivillig begränsning av utbuden genom s. k. fångstransonering. Beträffande ostron åter hade importregleringen knappast varit av betydelse för prisutvecklingen; importkontingenterna i de senaste årens handelsavtal med Nederländerna och Danmark hade icke till fullo utnyttjats.

Behovet av hummer, räka och krabba i Sverige täcktes till cirka två tredjedelar genom inhemskt fiske och till cirka en tredjedel genom import. Ostron finge betraktas som en typisk importvara. Den införsel av kräftor, som förekomme (numera uteslutande från Finland), representerade en mycket blygsam del av vad som konsumerades i landet. Att denna införsel skulle kunna ha någon nämnvärd betydelse för det inhemska fiskets lönsamhet måste därför betraktas som tämligen uteslutet.

Kommissionen har i sitt yttrande även uttalat den meningen, att det svenska skaldjursfisket med nuvarande höga priser måste anses giva sina utövare en skäligen avkastning. Enär det vidare beträffande hummer, räka och krabba syntes uteslutet, att importen — åtminstone så länge den nuvarande importregleringen bestode — skulle kunna i nämnvärd grad verka hämmande på det svenska fiskets lönsamhet, saknades enligt kommissionens mening för närvarande all anledning att skänka fisket efter dessa slag av skaldjur det tullskydd, som begärts. Det redan förekommande tullskyddet för ostronfisket kunde i betraktande av de i och för sig mycket höga importpriserna å varan anses vara fullt tillräckligt.

Livsmedelskommissionen omnämner till sist de ansträngningar, som för närvarande göras att åstadkomma i första hand en skandinavisk och där efter en alleuropeisk tullunion, samt hemställer, att utskottet måtte avstyrka bifall till motionerna.

Stockholms vilt- & laxhandlareförening anser, att ostronen borde fridlysas i Sverige under några år, så att beståndet finge tillväxa och under vetenskaplig kontroll kunde kultiveras. Därigenom kunde måhända erhållas ett stort bestånd ostron av god kvalitet, varvid behovet av import skulle bortfalla.

Då enligt föreningens mening till fiskarena under de senare åren betalats priser å skaldjur, som givit dem en fullgod ersättning för såväl utfört arbete som i rörelsen nedlagt kapital, vore något tullskydd för skaldjursfisket, utöver den gällande tullen å ostron, icke påkallat.

Utskottet. De uppgifter beträffande det inhemska skaldjursfisket, som utskottet erhållit genom de inhämtade yttrandena, synas icke giva stöd för den uppfattningen, att ett ökat tullskydd för ifrågavarande näringsgren för närvarande vore av behovet påkallat. Motioner i samma syfte som de nu föreliggande ha tidigare väckts vid flera tillfällen — senast år 1947 — men

avstyrkts av utskottet och i överensstämmelse därmed icke föranlett någon riksdagens åtgärd. Vid dessa tidigare tillfällen ha mot bifall till motionerna särskilt framförts vissa skäl av handelspolitisk natur. Berörda skäl göra sig alltså gällande och torde i nuvarande läge böra tillmätas den största betydelse.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 105 av herrar Gustavson och Mattsson samt II: 118 av herr Carlsson i Bakeröd m. fl. om höjning av tullen på ostron m. m. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 mars 1949.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjødahl, Ekman, Velander, Heüman, Franzon, Ramberg, Widner, Carl Sundberg, Petrén och Niklasson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Björklund, Sandberg, Jonsson i Skedsbygd, Kristensson i Osby, Sundström, Hagberg i Malmö, Nilsson i Kristinehamn, Persson i Svensköp och Bladh.
